

တၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤ- 'ပလီၢ်သးလၢ တၢ်ဘျီၣ်ထီၣ်ဘၢထီၣ်တၢ်ဂီၤတၢ်ဖျီၣ်'

တၢ်တီၢ်ထူ- တၢ်ဘျီၣ်တၢ်ဘၢလၢပုၤကညီၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်န့ၣ် သမၢၤဝဲ ယွၤအတၢ်ကူၣ်သ့ၣ်ကူၣ်ဘၣ်လီၤ.

၁. ပလီၢ်သးတဘီၣ်ယုၢ်ဃီ ဒီးထီၣ်ဒါ တၢ်ဂီၤတၢ်ဖျီၣ်

- ထံၣ်တၢ်တကျါ(လၢဟ့ၣ်လုးအကျိၣ် blepo)— အိၣ်ပလီၢ်သးထီၣ်ဒါ တၢ်ဘၢတၢ်ဂီၤတၢ်ဖျီၣ်(ကလီး. ၃:၅)
- **ခရံၣ်**(မးသဲ ၇:၁၅; ၁၆:၆), **စီပီလူး**(မၤတၢ် ၂၀:၂၉-၃၁; ဖံလံး. ၃:၂), ဒီး **စီပုၤတရူး**(၂ ပုၣ်. ၃:၁) တဲဘၣ်ပုၤလၢပကဘၣ်ပလီၢ်သးလၢသရၣ်လၢအဘျီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်.
- သရၣ်လၢအဘျီၣ်တဖၣ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်လုပစီပုၤထီၣ်ဘၢပကဘျီၣ်ထီၣ်ဘၢထီၣ်တၢ်ဂီၤတၢ်ဖျီၣ်လီၤ(မး. ၄:၁-၁၁).

၂. ပသးန့ၣ် ခရံၣ်ဒိၣ်စိလၢအပူၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဂီၤတၢ်ဖျီၣ်ဒိၣ်စိလၢပပူၤ

- ကစိၣ်ကွံာ်သုသး(လၢဟ့ၣ်လုးအကျိၣ် sulagogeo) အခီပညီမ့ၢ်ဝဲ အဝဲကဆုနုၤလၢ တၢ်ဒုးတၢ်ယၤအဟးဂီၤအပူၤ. ပကဘၣ်အိၣ်ပလီၢ်သးဒ် အကြးအဘျီၣ်(နီၢ်တဂၤတၢ်သိၣ်လီၤသီလီၤသး) ဒီး ဂၢၢ်ဂၢၢ်ကျၢၤကျၢၤ(မၤသကိးတၢ်တပူၤဃီ, တမံဃီ)(ကလီး. ၂:၅).
- ;ကလီး. ၁:၁၃;၂:၁၅; ကလီး. ၅:၁).
- ဒ်ပုၤသိၣ်လိပုၤအသိး(ကလီး. ၂:၇), ပတၢ်အိၣ်မူန့ၣ် ဘၣ်တၢ်စၢဃာ်အီၤလၢခရံၣ်အတၢ် ကူၣ်သ့ကူၣ်ဘၣ်အပူၤ(ကလီး. ၂:၂-၇; ၂ ကရံၣ်. ၁၀:၄-၅; ရီမုၤ ၁၂:၁-၂; မးသဲ ၇:၂၁-၂၇).

၃. တၢ်ဘျီၣ်တၢ်ဘၢတၢ်ဂီၤတၢ်ဖျီၣ်န့ၣ်အိၣ်ထီၣ်အသးလၢမုၢ်ကီၤလံာ်အတၢ်လွဲန့ၣ်ကွဲန့ၣ်လၢအကလီကလီ

- တၢ်အဲၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါ(လၢဟ့ၣ်လုးအကျိၣ် *philosophia*) န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အဲၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လီၤ.
- တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဟံာ်တီၢ်လိၤအီၤလၢအဖိဒုၣ်ဝဲအတၢ်မၤ(မး. ၁၁:၁၉ခ).
- တၢ်ဃုမၤလိတၢ်သ့ၣ်ညါ(တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့)န့ၣ်အိၣ်ဝဲ ၂ ခါ- မ့တမ့ၢ်လၢအဟဲလၢမုၢ်ကီၤလံာ်ဘၣ်န့ၣ် အဟဲလၢယွၤလီ(ယၤ. ၃:၁၃-၁၈; ၁ ကရံၣ်. ၁:၁၈-၂၁; ၂ ကရံၣ်. ၄:၃-၆).
- နမ့ၢ်န့ၣ်မုၢ်ကီၤလံာ်ဘီၣ်အသရၣ်လၢအဘျီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်(၂ ကရံၣ်. ၁၁:၁၃-၁၅), နမ့ၢ်ပုၤဘၢတၢ်ဂီၤတၢ်ဖျီၣ်(ကလီး. ၂:၁၈; ၁ ကရံၣ်. ၁၀:၂၀; ရီ. ၁:၁၈-၂၅).
- တၢ်လီၤန့ၣ်တၢ်(လၢဟ့ၣ်လုးအကျိၣ်န့ၣ် *apates*) န့ၣ်မ့ၢ် တၢ်လီတၢ်ဝုၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ကူၣ်တရံးတၢ်(အး. ၆:၁၁-၁၂).
- တၢ်ကလီကလီ(လၢဟ့ၣ်လုးအကျိၣ်န့ၣ် *kenes*) န့ၣ် အတသ့ထီၣ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘၣ်(ကလီး. ၂:၁၁-၁၅,၂၃).
- တၢ်ဘျီၣ်ထီၣ်ဘၢထီၣ်လၢအဟဲလၢမုၢ်ကီၤလံာ်အတၢ်ကူၣ်သ့ကူၣ်ဘၣ်န့ၣ် ဟံာ်ဘၣ်ဒီး တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျီၣ်(ကလီး. ၂:၁၆,၁၇), ပုၤလီတၢ်ဝုၤတၢ်(ကလီး. ၂:၁၈-၁၉), ပုၤလၢအညိကွံာ်ဟီၣ်ခိၣ်အတၢ်သ့ၣ်လီသးကွံာ်, တၢ်မၤဂ့ၢ်မိၢ်ဝါသး(ကလီး. ၂:၂၀-၂၃).
- လၢတၢ်န့ၣ်အဃိ, ကလီးစဲဖိတဖၣ် ဒုးဝဲ မုၢ်ကီၤလံာ် တၢ်ဘၢတၢ်ဂီၤတၢ်ဖျီၣ်(ကလီး. ၂:၁၅,၁၈).

၄. မုၢ်ကီၤလံာ်အတၢ်လွဲန့ၣ်ကွဲန့ၣ်လၢလၢအကလီကလီ အကျါအကျဲခံာ်

- မုၢ်ကီၤလံာ်သ့ဝဲ ပုၤကညီၣ်အလုၢ်အလုၢ်. တၢ်လုၢ်တၢ်လုၢ်အခီပညီမ့ၢ်ဝဲ တၢ်တခါလၢအဟဲလီၤစၢၤ တစိၤဘၣ်တစိၤန့ၣ်လီၤ. လၢပုၤကညီၣ် န့ၣ် ဘၣ်တၢ်ဟံာ်ဖျါအီၤဒ် Protagoras (သံဖဲ ၄၂၂ B. C): "ပုၤကညီၣ်န့ၣ် ဘၣ်တၢ်ထီၣ်ကွံာ်အီၤလၢတၢ်ခဲလၢန့ၣ်လီၤ."
- မုၢ်ထီၣ်သကြီၤတခါ, ယွၤအလုၢ်အလုၢ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်အဘၣ်လီၤ(ယံးရ. ၆:၁၆; မၢ်ကူး ၇:၉).
- မုၢ်ကီၤလံာ်သ့ဝဲ ဟီၣ်ခိၣ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သီအခိၣ်ထံးတဖၣ်. တၢ်သိၣ်တၢ်သီအခိၣ်ထံး(လၢဟ့ၣ်လုးကျိၣ် *stoicheia*) န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအအိၣ်ရဲၣ်လီၤအသး, ဒ်လၢဖိသ့ၣ်မၤလိဘၣ်လံာ်မိၢ်ပုၤ(ကလၢ. ၄:၃) **မ့တမ့ၢ်** ဒ်ဆၣ်န့ၣ် ဆၢတံာ်ဝဲပုၤကညီၣ် အတၢ်အိၣ်မူ(တၢ်ဒုးဆၣ်ဒီးဖိအဂ့ၢ်)--- တၢ်ဆၢတံာ်တၢ်လၢနီၢ်ခိတကပၤ.
- ခရံၣ်မ့ၢ်ယွၤ, တၢ်ဘၣ်တ့ခဲလၢအကစၢ်(ကလီး. ၁:၁၆-၁၇; ၂:၉; ယရှါ. ၄၀:၂၆).